

Med omsorg for instrumentene

✍ Kari Øverby, Rigmor Schöne, Hege Våler og Sissel Strømfjord

Fellesskap, samarbeid og mange arbeidsprosesser ligger til grunn når sterilavdelingen klargjør og steriliserer instrumenter og utstyr til behandling av pasienter, forklarer Hege Våler, Sissel Strømfjord og Rigmor Schöne ved Det odontologiske fakultet. Fakultetet huser Norges største tannklinikk og utfører 50 000 behandlinger i året.

Kompetanse og samarbeid i det daglige

Fellesskap og samarbeid er grunnlaget for vår effektive og hyggelige avdeling. Driften på sterilavdelingen reguleres av lovverk,

standarder og forskrifter vi etterfølger. Faget vokser og vi holder oss oppdatert ved kursing og aktuelle konferanser som for eksempel Dekontamineringsdagene i regi av Nasjonal kompetanse-tjeneste for dekontaminering, Rikshospitalet OUS, og Landsmøte til Norsk forening for sterilforsyning. Sterilforsyning er et viktig ledd i infeksjonsforebyggende arbeid og pasientsikkerhet. Samtidig går den teknisk medisinske utviklingen raskt, og ny viten, omfattende lovverk og nye faglige standarder fører til strengere kvalitetskrav.

Å jobbe i team bidrar til et godt og hyggelig arbeidsmiljø. Fra venstre: Anita Thorkildsen, Rigmor Schöne og Hege Våler. Her på rød sone/urent rom. Foto: Ingar Storfjell, OD/UiO.

For å tilfredsstill kravene for stadig økende behov for kompetanse innen sterilforsyning, er en formell utdanning på fagskoleni- vå opprettet. Rigmor har utdannet seg til steriltekniker med fagbrev i 'Sterilforsyning i helsetjenesten' på Fagskolen Oslo. Hun er en etterspurt foredragsholder i sterilforsyningsfaget i helsetjenesten, og underviser internt og eksternt. Vi blir kontaktet av offentlige og private tannlegekontorer fra hele landet som ønsker foredrag eller informasjon om våre prosedyrer.

Godt samarbeid med klinikkene er avgjørende for god logistikk. God fysisk utholdenhet og god helse er en fordel pga. mange tunge forflytninger av utstyr. Personlige egenskaper som fleksibilitet, positivitet og det å jobbe i team bidrar til et godt og hyggelig arbeidsmiljø. Per i dag er vi ti ansatte og arbeidstiden vår er fra 07.00 til 17.00. Vi har ulike arbeidsoppgaver/områder som vi ruller på i henhold til en vaktordning.

Maskiner, sertifisering, dokumentasjon

Maskinparken består av fire vaskedekontaminatorer med termisk desinfiseringsprogram, og to autoklaver (dampsterilisator) Disse maskinene utføres det årlig service og validering på. Ref. NS-EN ISO 15883-1:2009 NS-EN 285 OG NS-EN ISO 17665-1:2006.

Våre ansatte får god opplæring i bruk av maskinene. Vi er i gang med sertifisering av alt medisinske teknisk utstyr.

Vi dokumenterer daglige vedlikeholdsrutiner av vaskedekontaminatorene og loggfører steriliseringsprosessene av autoklavene.

Hver sommer har vi opptelling av instrumentparken vår, og det gir oss oversikt over lagerbeholdningen av instrumentene.

Prosedyrer og logistikk

Det er innlevering av kontaminerte instrumenter fra klinikkene to ganger daglig, kl. 12.30 og 16.00. Det tar ca. 4,5 timer fra kontaminerte instrumenter er innlevert til de er dekontaminert, sterilisert og klare til bruk.

Klinikkenes egne instrumenter er merket med fargekode som gjør at vi kan levere riktig tilbake. I tillegg har vi et lager med felles instrumenter som alle klinikkene kan bestille fra.

Gode rutiner og prosedyrer i behandling av kontaminerte instrumenter er viktig for å unngå stikkskader. Innleverte instrumenter behandles som smitte.

Vi er svært opptatt av kvalitetssikring, og er det avvik på en av prosedyrene må det gjøres om igjen.

Kom innom oss på stand B01-25 under Nordental for faglig påfyll

Vi serverer kaffe og ferske kannelsnurrer.

Vi kjører igang med

NORDENTAL TILBUD PÅ:

Skannere fra 3Shape
og ArtiScan

Alignere fra AirSmile

Kontakt oss i dag på ola@artinorway.no / postmaster@artinorway.no eller telefon: 94 13 58 92

3shape AirSmile®

Kvalitetssikringen i dekontamineringsprosessen starter fra innlevering av kontaminerte instrumenter på rød sone/urent rom. Her starter prosessen på et detaljnivå som danner grunnlaget for forebygging av smittespredning. På ren sone er det visuell inspeksjon, vedlikehold og emballering av instrumentene. Instrumentene emballeres og forsegles i autoklavposer og non woven papir. Disse blir merket med dato på grunn av holdbarhetstid og for å bevare instrumentene sterilt. Gjennomsnittlig forseglar vi 11-1200 autoklavposer med ett eller flere instrumenter i hver dag. Emballert gods lastes for sterilisering i autoklavene. Når steriliseringsprosessen er gjennomført tas lasten ut av autoklavene på sterilt lager. Lasten avkjøles, og kontrolleres for hullskader, fukt og sorteres til slutt for transport til klinikkene.

Undervisning

Det er viktig at kunnskap innen steriltforsyning formidles til studentene. Ved å ha praktisk undervisning vil de få et innblikk i reprosesering av flergangsinstrumenter, og viktigheten av god logistikk. Nye studenter i klinikk får en teoretisk presentasjon av arbeidet på sterilen før de kommer til en fysisk gjennomgang i avdelingen. Vi mener at dette bør gjentas før de går ut etter endt studie, fordi steriltforsyning er en del av å drive tannlegepraksis.

Omsorg for instrumenter

Det har stor betydning for sluttresultatet av steriliseringsprosessen hvordan rengjøringen av instrumentene utføres.

Det er viktig å vite at rengjørings- og desinfeksjonsprosessen som utføres i en vaskedekontaminator **før** sterilisering eliminerer 99 % av mikroorganismene. En autoklav rengjør *ikke*, den steriliserer! Derfor er det svært viktig at alt som skal steriliseres er grundig rengjort først.

Biologiske – og kjemiske materialer som har størknet og vanskelig å få fjernet krever tilpassede rengjøringsmetoder. Det skal kun brukes rengjøringsmidler som er godkjent, og CE merket for bruk på medisinsk flergangsinstrumenter. Det er flere ulike korrosjonstyper som kan skade eller ødelegge et instrument som f.eks. klorider fra blod. Klorider er svært ødeleggende for instrumentene om det blir værende over tid. Riktige og tilpassede rengjøringsmidler er viktige for å fjerne ulike korrosjonsskader som for eksempel rust.

Ultralydbad eller plastbørste til rengjøring for å skåne instrumentene anbefales for å unngå riper og korrosjonsskader på instru-

Kontaminerte instrumenter og utstyr levert fra avdelinger. Foto: Ingar Storfjell, OD/UIO.

mentene. Bruk av messingbørste for å få bort vanskelig smuss bør unngås da denne gir riper og korrosjon på instrumentene. Ultralydbad brukes også på kompliserte små hule instrumenter, som for eksempel spissene til EMS ultralydscaler og ulike typer bor.

Måten kurvene plasseres i vaskedekontaminatoren har stor betydning for optimal rengjøringseffekt. Instrumenter med hengslede ledd skal åpnes opp, og paraplyeffekt må unngås.

Vaskeprosedyrene må fungere, hvis steriliseringsprosessen skal fungere!

Godset som steriliseres i autoklaven, skal lastes i henhold til valideringsrapport. Autoklavposene legges papir mot papir og plast mot plast, og de tyngste stålinstrumentene plasseres nederst og non-woven papir øverst i autoklaven. Avkjølt gods behandles med forsiktighet ved transport ut til klinikkene.

«Faglige anbefalinger for smittevern i klinisk odontologisk praksis» punkt 2.4.2/2.4.3, 2018) anbefales rengjøring og desinfeksjon snarest mulig innen to timer. <https://www.odont.uio.no/om/hms/dokumenter/fagligeanbefalingersmitteverntannhelse-tjeneste.pdf>

Vi pleier å si at omsorg for instrumentene er omsorg for pasientene. Det er god økonomi i omsorg for instrumentene da det forlenger levetiden og funksjon på flergangsinstrumenter. Det gagnar klinikkens økonomi.

Om avdeling for steriltforsyning: <https://www.odont.uio.no/iko/om/organisasjon/klinikker/spesialbehandling/sterilsentralen/>